

Postgraduate Professional Study in Drama Education

The Faculty of Teacher Education, University of Zagreb, initiated a new program of study – Postgraduate Professional Study in Drama Education. Although the integration of drama education into university programs of study at various levels, (graduate and/or postgraduate) has been taking place around the world for decades, this is the first such program of study in our environment.

The Need for a University Program of Study Drama Education

Over the last forty years, drama education has been welcomed into some of the most influential educational systems around the world, consequently, expanding its presence worldwide. It has affirmed itself into the educational systems of western countries in particular. However, it has been entering, or has already entered the educational system of a growing number of non-western countries, particularly transitional countries as their educational systems adapt to the course that the contemporary world is taking on. Drama education is firmly associated with progressive educational streams¹. Today, drama education denotes education of socially productive, creative, and responsible individuals-citizens in a democratically structured society where ethical, cognitive and social qualities of personality, followed by social awareness, responsibility, cooperation and respect, as well as nurture of differences are accepted as unquestionable social, cultural and world view values.

Schools for higher education of music and art teachers have been in existence for a long time in Croatia; however, a systematic professional education for drama education teachers has not yet been established. Despite the fact that drama education in Croatia has been finding its way into schools over the last twenty years, drama education is still not entering the educational system with a satisfactory ease and speed, regardless of the curriculum guidelines. As research indicates², our classroom teachers and subject teachers do not feel competent to teach Drama, even though the majority of them modestly use some of the drama teaching methods.

One of the most important characteristics of drama education, as is the case with arts, is that in its specific way it functions simultaneously in educational institutions and art institutions. In schools and kindergartens, it is used as a teaching method and an extracurricular activity for enthusiastic students. On the other hand, drama workshops

¹ Schonmann, S. (2007). Reflection from an Israel Point of View. In I. L. Bresler (Ed.), *International handbook of research in arts education*, Vol. 16 (pp. 65–66). Dordrecht: Springer.

² Rudela, R. (2013). Istraživanje o korištenju dramskih tehnika među učiteljima razredne nastave. In A. Bežen and B. Majhut (Eds.), *Kurikul ranog učenja hrvatskog / materinskog jezika*. Zagreb: Učiteljski fakultet and ECNSI.

in theaters and affiliated institutions (whose number has been on the increase over the last ten years – amounting to more than twenty across Croatia) represent a form of drama and theater education focused on the development of personality and the creative potential of participants. In both cases, systematically educated professionals will find their place and a worthwhile incentive for development.

What is more, contemporary movements in children's theaters across the world, show that the collaboration of the drama teacher in professional art projects has become a norm, rather than an exception, in many countries. That reveals yet another area lacking professionals of the type, an area of possible interests of students in this program of study, and consequently a possibility of employment.

Theories of education developed over the last decades often advocate a teacher's readiness to take on risks, to experiment, work in teams³, all of which are acts and skills that are inevitably developed in theater and drama work. Adding the fact that theorists have been discovering similarities between the work of teachers and actors⁴, and the frequent observations that view improvisational drama as a strong incentive for the development of *collaborative creativity*⁵, it is expected that education in Drama will make students in this program of study better teachers.

Nature and Structure of the Program of Study

Considering that this is a professional program of study, students will be directed towards acquiring practical knowledge and skills rather than towards scientific research. The nature of the program is such that students acquire knowledge and skills necessary for applying drama methods in teaching and for carrying out extracurricular drama activities (drama groups) for school or kindergarten children, as well as drama programs that are usually organized by children's and cultural centers. Part of the program of study is dedicated to understanding and critical analysis of the theater for young audiences. Students will receive special support while planning and carrying out research in the area of drama education and children's theater.

The program of study is intended for graduate professionals from various disciplines with a common and strong interest for drama education. Because of that, the program of study is rather flexible in nature: students will not only select their elective courses, but will also be able to acquire knowledge through mentorship and enrollment into courses offered within other programs of study at the Faculty of Teacher Education. Students' needs will be considered on an individual basis and accordingly an individual plan of study will be arranged.

³ Gardner, H. (1991). *The unschooled mind*. New York: Basic.; Greene, M. (1995). *Releasing the imagination*. San Francisco: Jossey-Bass.

⁴ Sarason, S. (1999). *Teaching as a performing art*. New York: Teachers College Press.

⁵ Sawyer, R. K. (2006). *Explaining creativity: The science of human innovation*. Oxford: Oxford University Press.

The structure of the program of study is such that in the first semester courses are mostly compulsory, although some will be available in an alternative form, so that students can select them within the framework of their expectations and interests. Along with one psychology – teaching course (*Theory of Education and School* or *Psychology of Lifelong Development*), two core professional courses are offered: *Drama education – Theories and Approaches* and *Drama Creativity. Stage Art and Perspectives of Theaters for Young Audiences* are alternative compulsory courses from which students select one. *Storytelling and Poetry Recital* is a course with a relatively large number of practice hours that introduces students to various related topics, including fundamental issues such as the use of voice. There is only one compulsory course in the second semester – *Drama Teaching Methods*, which rounds up the thematic field that the program of study encompasses.

Throughout both semesters a significant number of points (4, i.e. 5 ECTS), and consequently time (60 hours in each semesters) are allocated to practical work, initially in a drama studio, followed by a preschool, school and theater for young audiences. That is how practice supplements theory and gives students time to develop skills necessary for doing drama with children. The practicum takes place in institutions which have developed the profession for which students are becoming specialists, theaters with joint drama workshops for children, theaters for young audiences, kindergartens and schools.

In addition to alternative compulsory courses, students have elective courses which they select according to their interests. The number of elective courses offered is relatively large and thematically diverse (*Experiences with Group Work, Psychology of Creativity, Devised Theater, Approaches to Puppet Plays, Playwriting, From Practice to Research, Cultural Policies and Creativity for Children, Philosophy of Creativity, Performance Practices of Boal and Bohm, Play – Teaching Facilitator*). Students are obligated to select and participate in three elective courses. Students have the option to select from courses offered at other programs of study at the University, or another school of higher education if it thematically supplements the program of study Drama Education, or if it proves useful for their research and/or writing their final thesis. The final thesis is allocated 15 ECTS points.

Basic Facts

The program of study is placed within the Interdisciplinary area of science, field 8.05. Educational sciences.

Students who complete the program of study acquire the academic title: University Specialist in Educational Sciences: *drama education teacher*.

The duration of the program of study is one year, i.e. two semesters.

Students eligible for enrolment into the program of study are those who have previously completed:

- Integrated undergraduate and graduate university program of study *Teacher Education* in the field of educational sciences,

- Graduate university program of study *Early and Preschool Education* in the field of educational sciences,
- Graduate university programs of study in associated fields: educational sciences, pedagogy, information and communication sciences, sociology, psychology, education and rehabilitation sciences, i.e. graduate university programs of study of a teacher orientation in other areas,
- Professional undergraduate programs of study established at a teacher education faculty according to programs that were effective prior to the Scientific Activity and Higher Education Act ("Official Gazette" no. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – resolution USRH, 46/07, 45/09. and 63/11.) that were pronounced equal with the academic title Master of primary education according to the new program of study,
- Graduate university programs of study in the area of humanities which are related in content with drama education, such as comparative literature or theater studies,
- Graduate university programs of study in the arts, field performing arts.

The optimum number of students is 30.

All program of study expenses are financed from tuition fees. The tuition fee is 12,500 kn per student per semester amounting to 25,000 kn in total.

Teachers and associates: alongside teachers from the Faculty of Teacher Education, teachers from other faculties of the University of Zagreb (Faculty of Humanities and Social Sciences, Academy of Dramatic Arts) and other universities (University J. J. Strossmayer in Osijek, and University Sjever in Koprivnica) teach in the program, as well as eminent professionals in the area of dramatic arts and other related fields.

List of teachers and associates:

- 1 Associate Professor Antonija Balić Šimrak, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 2 Associate Professor Vesna Bilić, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 3 Assistant Professor Iva Gruić, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 4 Assistant Professor Tomislav Krznar, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 5 Senior Research Assistant, Aleksandra Mindoljević Drakulić, PhD, scientific associate, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 6 Associate Professor, Renata Miljević Riđički, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 7 Associate Professor Siniša Opić, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 8 Full Professor Majda Rijavec, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb

- 9 Assistant Professor Tamara Turza Bogdan, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 10 Assistant Professor Vladimira Velički, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 11 Associate Professor Diana Zalar, PhD, Faculty of Teacher Education, University of Zagreb
- 12 Assistant Professor Iva Matija Bitanga, University Sjever, Koprivnica
- 13 Assistant Professor Nataša Govedić, Academy of Dramatic Art, University of Zagreb
- 14 Tanja Kirhmajer, Croatian Radio Television
- 15 Assistant Professor Livija Kroflin, Academy of Arts in Osijek, University J. J. Strossmayer in Osijek
- 16 Vladimir Krušić, PhD, Croatian National Theater, Varaždin
- 17 Marina Petković Liker, Academy of Dramatic Art, University of Zagreb, art assistant
- 18 Assistant Professor Vitomira Lončar, *Mala scena*
- 19 Višnja Rogošić, PhD, scientific associate, senior research assistant, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb
- 20 Ines Škuflić Horvat, M.A. *Zagrebačko kazalište mladih*

Iva Gruić

Poslijediplomski specijalistički studij Dramske pedagogije

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu pokrenuo je novi studij – Poslijediplomski specijalistički studij Dramske pedagogije. Premda studiji dramske pedagogije, ugrađeni u sveučilišne studije na različitim razinama (diplomskim i/ili poslijediplomskima), postoje u svijetu već desetljećima, ovo je prvi takav studij u našoj sredini.

Zašto nam treba studij dramske pedagogije?

Dramska pedagogija u svijetu u posljednjih četrdesetak godina doživljava prihvaćanje u najutjecajnijim obrazovnim sustavima i, kao posljedicu, posvemašnje širenje po svim točkama globusa. Ona se čvrsto usadila u odgojno-obrazovne sustave, poglavito zapadnih zemalja, ali intenzivno ulazi, ili je već ušla, u odgojno-obrazovne sustave sve većeg broja nezapadnih zemalja, naročito onih tranzicijskih, koje traže priključak na Zapad i koje svoje obrazovanje nastoje prilagoditi glavnim tokovima suvremenog svijeta. Dramska pedagogija neraskidivo je povezana s progresivnim pedagoškim

strujanjima,¹ pa je danas opća pedagoška paradigma koja osnažuje njezino prisustvo u sustavu odgoja i obrazovanja ona koja zagovara odgoj socijalno produktivnih, kreativnih i odgovornih pojedinaca – građana u demokratski ustrojenom društvu u kojem se etičke, umne i duševne kvalitete osobnosti, zatim socijalna osjetljivost, odgovornost, suradništvo, poštivanje i njegovanje različitosti uvažavaju kao neupitne društvene, kulturne i svjetonazorske vrijednosti.

I dok se glazbeni i likovni pedagozi već dugi niz godina školuju na odgovarajućim visokim školama, u Hrvatskoj ne postoji mjesto gdje bi se moglo steći sustavno specijalizirano obrazovanje iz područja dramske pedagogije. I zato, premda suvremeni razvoj dramsko-pedagoške prakse u Hrvatskoj u posljednjih dvadesetak godina doživljava snažniji zamah, dramska se pedagogija ipak nedovoljno lako i brzo probija u svakodnevni odgojno-obrazovni rad pa se usprkos smjernicama iz NOK-a ne širi dovoljno brzo. Kako pokazuju istraživanja,² naši učitelji i nastavnici ne osjećaju se kompetentnima provoditi nastavu iz Dramskog odgoja, premda većina njih skromno upotrebljava ponešto od dramskih metoda rada.

Jedna od najvažnijih specifičnosti dramske pedagogije, kao i ostalih umjetničkih pedagogija, jest u tome da ona, premda ponešto u različitom obliku, djeluje istovremeno i u odgojno-obrazovnim i u umjetničkim ustanovama. U školama i vrtićima upotrebljava se kao nastavna metoda i kao izvannastavna stvaralačka aktivnost za motivirane učenike, a djelatnost dramskih studija pri kazalištima i srodnim ustanovama (kojih je broj u posljednjih deset godina neprestano rastao tako da ih danas ima više od dvadeset širom Hrvatske) predstavlja oblik umjetničkog odgojnog rada usmjeren razvoju ličnosti i kreativnih potencijala sudionika. U oba slučaja sustavno školovani stručnjaci pronaći će svoje mjesto kao vrijedan poticaj razvoju.

Osim toga, suvremena kretanja u svjetskom kazalištu za djecu pokazuju da je suradnja dramskog pedagoga na profesionalnim umjetničkim projektima postala u mnogim zemljama norma, a ne izuzetak, što ukazuje na još jedan prostor u kojem nedostaje stručnjaka toga tipa, a u skladu s time i na još jedan smjer mogućeg interesa studenata ovog Studija i, posljedično, još jednu mogućnost zapošljavanja.

Pedagoške teorije razvijene posljednjih desetljeća često zagovaraju učiteljevu spremnost na preuzimanje rizika, eksperimentiranje, zajedničko uključivanje,³ što su sve postupci i vještine koje se u kazališnom i dramskom radu neminovno razvijaju. Dodamo li tome i činjenicu da teoretičari već dulje pronalaze sličnost između glumačkog i učiteljskog posla,³ kao i česte glasove koji improviziranu dramsku igru vide kao snažan poticaj razvoju specifičnog oblika kreativnosti (*collaborative*

¹ Schonmann, S. (2007). Reflection from an Israel Point of View. I. L. Bresler (red.), International handbook of research in arts education (Vol. 16, s. 65–66). Dordrecht: Springer.

² Rudela, R. (2013) 'Istraživanje o korištenju dramskih tehnika među učiteljima razredne nastave', u Bežen, A. i Majhut, B. Kurikul ranog učenja hrvatskog / materinskog jezika. Zagreb: Učiteljski fakultet i ECNSI

³ Gardner, H. (1991). *The unschooled mind*. New York: Basic.; Greene, M. (1995). *Releasing the imagination*. San Francisco: Jossey-Bass.

creativity)⁴ treba očekivati da će obrazovanje iz područja dramske pedagogije učiniti polaznike Studija i – boljim učiteljima.

Koncept i struktura studija

Budući da je riječ o specijalističkom studiju, studenti će biti usmjereni više prema usvajanju praktičnih znanja i vještina nego prema znanstvenom istraživanju. Program je koncipiran tako da studenti stječu znanja i vještine potrebne za primjenu dramskih metoda u nastavi, kao i za vođenje djece u izvannastavnim dramskim aktivnostima, kako onima u školi i dječjem vrtiću (dramske grupe), tako i u dramskim studijima koji se tipično organiziraju pri kazalištima za djecu i centrima za kulturu. Jedan dio studija posvećen je razumijevanju i kritičkoj analizi kazališta za djecu i mlade. Posebnu podršku studenti će dobiti prilikom koncipiranja i provođenja istraživanja u području dramskog odgoja i kazališta za djecu.

Studij je zamišljen tako da bude otvoren za diplomirane stručnjake različitih profila, koje ujedinjuje snažan interes za dramsku pedagogiju. Zbog toga je program studija fleksibilno zamišljen: ne samo da će studenti birati izborne predmete prema vlastitom interesu već će moći i nadoknaditi znanja koja im nedostaju kroz mentorski rad i uključivanje u nastavu na drugim studijima Učiteljskog fakulteta. Potrebe svakog studenta razmatrat će se pojedinačno i u skladu s njima, ukaže li se potreba, dogovarati individualan plan studiranja.

Struktura studija je takva da u prvom semestru studenti imaju većinom obavezne kolegije, pri čemu su neki od njih dostupni u alternativnom obliku, kako bi studenti mogli odabrati u okviru svojih očekivanja i interesa. Uz jedan psihološko-pedagoški kolegij (*Teorija odgoja i škole* ili *Psihologija cjeloživotnog razvoja*), tu su i dva temeljna kolegija struke: *Dramski odgoj – teorije i pristupi* i *Dramsko stvaralaštvo. Scenska likovnost i Perspektive kazališta za djecu* alternativni su obvezni kolegiji, što znači da studenti mogu izabrati jedan od njih. *Pripovijedanje i recitiranje* zahvaljujući prilično širokoj satnici vježbi uvest će studente ne samo u teme iz naslova već i u temeljna pitanja scenskog govora. U drugom semestru samo je jedan obvezni predmet – *Dramske metode u nastavi*, čime se zaokružuje tematsko polje koje studij obuhvaća.

U oba semestra značajan dio bodova (4, odnosno 5 ECTS bodova), pa onda i pripadajućeg vremena (po 60 sati u svakom semestru), odvojen je za praktičan rad, najprije u dramskom studiju, zatim u vrtiću i školi, i na kraju u kazalištu za djecu i mlade. Na taj način praksa nadopunjava teoriju i daje studentima vremena da razviju vještine potrebne za dramski rad s djecom. Praksa se odvija u ustanovama koje imaju razvijenu djelatnost za koju se studenti specijaliziraju, kazalištima s pridruženim dramskim studijima, kazalištima za djecu i mlade, vrtićima i školama.

⁴ Sarason, S. (1999). *Teaching as a performing art*. New York: Teachers College Press.

⁵ Sawyer, R. K. (2006). *Explaining creativity: The science of human innovation*. Oxford: Oxford University Press.

Osim alternativnih obveznih kolegija, studenti imaju i dio izbornih kolegija, kako bi dio nastave mogli birati prema vlastitim interesima. Broj ponuđenih izbornih kolegija razmjerno je velik i tematski raznolik (*Iskustva u radu s grupama, Psihologija kreativnosti, Skupno osmišljeno kazalište, Pristup lutkarskoj predstavi, Dramsko pismo, Od prakse do istraživanja, Kulturne politike i stvaralaštvo za djecu, Filozofija stvaralaštva, Performativne prakse Boala i Bohma, Igra kao facilitator nastavnoga procesa*). Studenti su obavezni odabrati i odslušati tri izborna kolegija. Jednako tako, studenti mogu izabrati kolegije na drugim studijima na Sveučilištu ili na drugim visokim učilištima ako tematski nadopunjavaju program studija Dramske pedagogije ili ako se pokaže da su im korisni za istraživanje i/ili pisanje završnog specijalističkog rada. Za završni specijalistički rad predviđeno je 15 ECTS bodova.

Osnovni podaci

Studij je smješten u Inderdisciplinarna područja znanosti, polje 8.05. Obrazovne znanosti.

Studenti koji završe studij steču akademski naziv *Sveučilišni specijalist obrazovnih znanosti (univ. spec.): dramski pedagog*.

Studij traje godinu dana, dakle dva semestra.

Na studij se mogu upisati pristupnici koji su prethodno završili:

- integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni Učiteljski studij u polju odgojnih znanosti (pedagogije)
- diplomski sveučilišni studij *Rani i predškolski odgoj i obrazovanje* u polju obrazovnih znanosti
- sveučilišne diplomske ili dodiplomske studije nastavničkih usmjerenja iz srodnih polja: obrazovnih znanosti, pedagogije, informacijskih i komunikacijskih znanosti, sociologije, psihologije, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, odnosno sveučilišnih diplomskih i dodiplomskih studija nastavničkog usmjerenja iz drugih polja
- stručne dodiplomske studije ustrojene na nastavničkom fakultetu prema programima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju ("Narodne novine" br. 123/03, 105/04, 174/04, 2/07 – Odluka USRH, 46/07, 45/09. i 63/11.) koji su izjednačeni s akademskim nazivom magistra primarnog obrazovanja prema novom studijskom programu
- sveučilišne diplomske ili dodiplomske studije humanističkog usmjerenja koji se sadržajno povezuju s dramskom pedagogijom, poput komparativne književnosti ili teatrologije
- sveučilišne diplomske ili dodiplomske studije umjetničkog područja, polje kazališna umjetnost.

Optimalan broj studenata na studiju je 30 studenata.

Svi troškovi studija financiraju se iz školarina. Trošak školarine po studentu i po semestru iznosi 12.500 kuna, što znači da cjelokupna školarina za studij iznosi 25.000 kuna.

Nastavnici i suradnici: uz nastavnike s Učiteljskog fakulteta u izvedbi programa sudjeluju i nastavnici s drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (Filozofskog fakulteta i Akademije dramske umjetnosti), i s drugih sveučilišta (Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku i Sveučilište Sjever u Koprivnici), kao i eminentni stručnjaci iz navedenog područja i pridruženih područja.

Popis nastavnika i suradnika:

- 1 Izv. prof. Antonija Balić Šimrak, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 2 Izv. prof. dr. sc. Vesna Bilić, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 3 Doc. dr. sc. Iva Gruić, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 4 Doc. dr. sc. Tomislav Krznar, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 5 Dr. sc. Aleksandra Mindoljević Drakulić, viši asistent, znanstveni suradnik, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 6 Izv. prof. dr. sc. Renata Miljević Riđički, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 7 Izv. prof. dr. sc. Siniša Opić, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 8 Red. prof. dr. sc. Majda Rijavec, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 9 Doc. dr. sc. Tamara Turza Bogdan, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 10 Doc. dr. sc. Vladimira Velički, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 11 Izv. prof. dr. sc. Diana Zalar, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 12 Doc. Iva Matija Bitanga, Sveučilište Sjever, Koprivnica
- 13 Doc. dr. sc. Nataša Govedić, Akademija dramske umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu
- 14 Tanja Kirhmajer, Hrvatska radiotelevizija
- 15 Doc. dr. sc. Livija Kroflin, Umjetnička akademija, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku
- 16 Dr. sc. Vladimir Krušić, Hrvatsko narodno kazalište u Varaždinu
- 17 Marina Petković Liker, Akademija dramske umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu, umjetnički asistent
- 18 Doc. dr. sc. Vitomira Lončar, Mala scena
- 19 Dr. sc. Višnja Rogošić, znanstveni suradnik, viši asistent, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- 20 Mr. sc. Ines Škuflić Horvat, Zagrebačko kazalište mladih

Iva Gruić